

Litwini chcą upamiętnić Piłsudskiego?

Stanisław Tarasiewicz

W wileńskim samorządzie rozpatrywana jest propozycja postawienia przy mauzoleum Matki i Serca Syna na Rossie tablicy pamiątkowej. Komisją kieruje wiceprezes znanej z antypolonijnej retoryki partii konserwatywnej, wiceprzewodnicząca Sejmu Irena Degutienė, zaś autorem pomysłu jest były radny Wilna, później wieloletni redaktor „Valstybės žinios” („Dziennik Ustaw”) Mintautas Daulenskis.

Nawet litewskie media zauważyły, że propozycja konserwatystów ponownie może stać się obiektem burzliwych polsko-litewskich dyskusji w okresie, kiedy napięta międzynarodowa sytuacja wymaga zacieśniania dwustronnej współpracy. Dyskusja wywołana kolejną kontrowersyjną inicjatywą konserwatystów przypadkowo (?) zbiega się w czasie z terminem spotkania w Brukseli premierów Polski i Litwy, Donalda Tuska i Algirdasa Butkevičiusa oraz wizytą w przyszłym tygodniu w Wilnie marszałków Sejmu i Senatu, Ewy Kopacz i Bogdana Borusewicza.

Przypominamy też, że w ubiegłym tygodniu, również nie bez inspiracji konserwatywnej prawicy, w litewskich mediach rozpętała się antypolska histeria. Litewskie gazety i portale straszyły Litwinów „polską autonomią na Wileńszczyźnie” na wzór tej na Krymie. Nie wiadomo, czy przypadkowo, ale histeria w mediach zbiegła się w czasie z wizytą na Litwie wicemarszałka polskiego Sejmu Cezarego Grabarczyka.

Według większości ekspertów i analityków, i nie tylko litewskich, rozniecanie sporów w relacjach polsko-litewskich osłabia partnerstwo Litwy i Polski i jest korzystne Rosji, zwłaszcza w obecnej skomplikowanej sytuacji międzynarodowej.

„W ten sposób między dwoma narodami są rozniecane waśnie, których w zasadzie nie ma, ale komuś są bardzo potrzebne. To jest politykierstwo, prymitywne politykierstwo, ale ludzie, którzy głęboko zastanawiają się, wszystko to rozumieją i doskonale odróżniają plewa od ziaren” — te słowa, co najdziwniejsze, należą do samej Ireny Degutienė.

W ten sposób przed trzema laty komentowała ona działania Akcji Wyborczej Polaków na Litwie (AWPL), Związku Polaków na Litwie oraz wielu innych polskich organizacji w obronie polskiej oświaty. Od tamtego czasu Degutienė zdania zresztą nie zmieniła. Po wizycie na Litwie wicemarszałka Grabarczyka Degutienė ponownie zarzuciła polskim działaczom, że swoimi działaniami szkodzą polsko-litewskim relacjom. Co więcej, wiceprzewodnicząca Sejmu oskarżyła prezesa AWPL, europoła Waldemara Tomaszewskiego, o szkodzenie z premedytacją polsko-litewskim stosunkom.

„On działa na pewne zlecenie i to szkodzi naszym relacjom z Polską” — oświadczyła przed tygodniem konserwatystka Degutienė.

Tymczasem sejmowa komisja kierowana przez konserwatywną polityk proponuje wileńskim samorządowcom wyrwany z kontekstu cytat marszałka Piłsudskiego, który — jak tłumaczy się w uzasadnieniu — wyraził skruchę wobec swojej postawy w stosunku do Litwy.

Cytat na tablicy ma być po litewsku, polsku i angielsku i ma pochodzić z książki Piłsudskiego wydanej w Warszawie w 1933 roku.

„Drogie, ukochane Wilno, stolicą ciebie uczyniła — otwarcie trzeba przyznać — nie polska ręka, lecz

Rozpatrywana jest propozycja postawienia przy mauzoleum Matki i Serca Syna na Rossie tablicy pamiątkowej Fot. Marian Paluszkiewicz

starania wielkiego narodu litewskiego, gdy w srogiej i wielkiej walce zmagał się on z całym otaczającym go światem, z Polską włącznie. Niezwykłą wolą pogańskich bohaterów Litwy, którzy wówczas budowali wielkie państwo od morza do morza, od słynnych ścian Moskwy po same mętne brzegi Wisły — wolą wielkich we wzruszającym swoim przymierzem rycerzy Kiejstuta i Olgierda, jak również wielkich w swoich sporach historycznych Witolda i Jagiełły — wzniesli te ściany, położyli te fundamenty naszego miasta, swojej stolicy” — proponują konserwatyści napisać na tablicy przy mauzoleum na Rossie.

Sekretarz sejmowej komisji, wykładowca wydziału komunikacji na Uniwersytecie Wileńskim Andrius Vaišnys przyznał w rozmowie z mediami, że pomysł tego napisu nie każdemu może się podobać, ale jak zaznaczył „to nie powód, żeby go tam nie umieścić”.

„Ona (wypowiedź — przyp. red.) jest piękna. Popieram również dlatego, że badania tamtego okresu, jak też niektóre wypowiedzi Józefa Piłsudskiego pozwalają sądzić, że u schyłku życia on chyba zrozumiał, że popełnił błąd” — podaje wypowiedź Vaišnysa dziennik „Lietuvos žinios”.

Samorządowa Komisja Nazw, Pomników i Tablic Pamiątkowych rozpatrzyła propozycję sejmowej komisji, ale nie do końca ją zaaprobowała. Jak poinformowała nas przewodnicząca stołecznej komisji, radna Wilna Daina Urbanavičienė, pomysł jest dobry, ale wykonanie niekoniecznie.

— Nasza komisja proponuje znaleźć inną formę upamiętnienia — poinformowała nas radna miasta. Ostatecznie decyzję w tej sprawie ma jednak podjąć Rada Wilna.

